

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrlet 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrlet 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petivrstne 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

## Ruski glasi

Iz Peterburga. [Izv. dop.]

Ruske novine „Birževija Vjedomosti“ so prinesle v kratkem času več člankov, ki imajo neko posebno važnost. Prostor vam valjda ne dopušča, da bi vam vse te stavke prestavljal, omeniti mislim tedaj brez opomb in na kratko samo štirih uvodnih člankov tega ruskega časnika, da vidite, kakšno je javno mnenje v Rusiji.

V prvem razsojujejo „B. V.“ nasvèt prazkega lista „Politik“, naj bi se vodje vseh slovanskih plemen, ki v Avstriji prebivajo, sešli na kongresu, da si napravijo program za vzajemno postopanje v vseh političnih vprašanjih. „Bir.“ to misel iskreno zagovarjajo, ter pravijo: „Avstrijski Slovani dozdej nikdar niso vzajemno ravnali proti napadom Nemcev in Magjarov; mi smo večkrat videli, da mej tem, ko je eno pleme v naj hujši borbi s svojimi protivniki bilo, so druga roke križem držala. Avstrijski Slovani, še preveč višeci na svojih državopravnih pravicah, vedejo čisto partizansko vojsko. Borba se je zanje sicer na vseh konceh začela, kajti nobeno slovansko pleme ničesa ni doseglo pri nemško-magjarskih vladah, toda taktike in strategije v tej vojski na strani Slovanov nikjer ni.“

Drugi stavek je bil deloma preveden od večine avstrijsko-slovanskih listov in tudi „Slov. Narod“ ga je ob kratkem že omenil. „Bir.“ v njem obširno popisujejo, kako Magjari zatirajo Slovane, zlasti pa Rusine, kako si prizadevajo iztrebiti rusinski jezik in narodno zavest, ter med drugim omenjajo še posebno dveh slučajev. Magjari so namreč začeli v rusinskih okrajih z nova zemljišča meriti in pri takem merjenju je nasledek vselej ta, da Rusin nekaj svoje zemlje izgubi, ktera se potem dade magjarskemu plemenitašu. Potem pripovedujejo, kako so Magjari rusinskega narodnjaka in poslanca Dobřanskega na ogerskem državnem zboru vedeli znebiti se. Pri belem dnevu ga napade v peštanskih ulicah, kot poslanca, magjarska drhal, ter ga strašno pretepe, in — poli-

cija? policija se zato niti ne meni. Nekaj časa potem napadejo tudi pri belem dnevu v Pešti na ulicah magjarski vojaki mladega Dobřanskega, sina poslančevega in ga isto tako hudo pretepó a ne da se je vlada za hudodelnike zmenila. Dobřanski zdaj misli z vso svojo rodovino na Rusko preseliti se in Magjari si roke manejo veselja, da so se tako lepo neugodnega iznebili. Toda „Bir. Vjed.“ Magjare na to vprašajo: „Ali res Magjari mislijo, da bodo taki ljudje, z doma pregnani, pri nas roke križem držali in sami za se živeli? Nikakor ne! Tega se bodo Magjari že prepričali.“ „In kar se nas tiše“, pristavlja omenjeni list, naj Magjari ne misle, da nam je njihovo postopanje zoper Slovane ravnodušno (vse eno), čeravno na magjarske pasquille ne odgovarjamo. H koncu stavka „Bir.“ Magjarom še to-le na srce polagajo: „Naj se Magjari ne zanašajo, da bomo mi vedno samo mirno na to gledali, kaj drugi narodi in države počenja; 15 letne neprestane najpotrebnejše naše reforme gredo h koncu; mi nismo več to, kar smo bili v krimski vojski; Rusija leta 1872 se ne sme primerjati z Rusijo leta 1853.“

Tretji stavek začenjajo „Bir.“ s pretresovanjem Thiersovega govora v budgetni komisiji francoskega zastopništva, v katerem slavni francoski državnik pripoveduje, da je o svojem poslanstvu pri ruskem dvoru o zadnji vojski povsod, pri narodu, kakor pri vladi, naj večjo simpatijo za Francoze našel. Po obširnem pretresovanju uzrokov, zakaj ni Rusija dejansko podpirala Francoze, in pustivši odprto vprašanje, če je bila ruska vlada zavezana s prusko ali ne, „Bir.“ samo to o tem predmetu omenjajo, da bi bila Francoska veliko ugodnejše pogoje od Prusije dosegla ko bi bila o pravem času svét ruske vlade poslušala, kasneje pa Ruska ničesa za Francoze ni mogla storiti več, kajti, ako bi bila za orožje prišla, bila bi zadela na države, mnogo bolj k vojski pripravljene, nego je bila ona tadaj.

„Zdaj“, pravijo „Bir.“ — „zdaj stvari drugače stoje. Rusija je edina velika država v Evropi, ki nema zvezanih rok. Prusija se ne more

ganiti, kajti za njo stoje Francozi, ki drugega ne čakajo, kakor priliko, da se nad Nemci maščujejo in jim Elzas in Lotringijo in pet milijard zopet nazaj vzemó. Angležka ima svoje račune s Severno Ameriko zarad „Elebeme“ v glavi, tako, da zdaj na kaj drugega misliti ne more.“ — „Pri takem položaju“ menijo „Bir.“ „bi Rusija ne smela trpeti, da se Rusini na dalje zatirajo. Naša narodna zavest raste, ne po dnevih ampak po urah („ne po dnjam, no po časam“), in nam se dozdeva, da ruski publicist, kazaje na tatranske gore, sme posnemati tistega italijanskega domoljuba, ki je Viktoru-Emanuelu rekel: „Osez, Sire! osez!“

Povod četrtemu stavku je glas, ki se je te dni raznesel po Evropi, da se je med Rusijo, Prusijo in Italijo zveza napravila v ta namen, da se razmere evropskih držav osnujejo po pravilih narodnosti. Vsled te zveze bi vedna beračica Italija dobila južno Tirolsko, Prusija avstrijske Nemce a Rusija Poznansko. „Bir. Vjed.“ se vse to neverjetno zdi. Nadaljevaje pa pravijo: „Ako bi res kaj takega snulo se, nam je Poznanska prvič premalo, drugič nam ne stoji do tega, da si prisvojimo samih Poljakov. Ako bi pa Rusija Poznanijo vzela v ta namen, da potem ustanovi neodvisno Poljsko, tako ta cilj nikako ne sme postavljati se v prvo vrsto, ampak daleč v bodočnost. Poljaki so sicer Slovani, in s stališča slovanskega nam ne more ravnodušno biti, če Poljaki dan za dnevom svoje zemlje Nemcem odstopajo; toda tega so naj bolj sami Poljaki krivi, zato, ker so se vedno družili s sovražniki Slovanov, z Nemci, Magjari in celo Turkom, Slovane pa so sovražili. Je še veliko drugih slovanskih plemen, ki so bolj vredni ruskih simpatij, toda pri tem je še velik del ruskega naroda samega, kateri je pri vsem svojem občeruskem sočutju še zdaj pod tujo oblastjo. Ako Rusija s Prusijo in Italijo odkritosrčno poprime politiko narodnosti, tako je prva njena dolžnost — ne ustanovljenje Poljske — ampak . . . (Misli, ktere ruski list tu dalje razvija ne morete natisniti poleg denašnje „svobode tiska“, Dop.) Mi ne

## Listek.

### Prešern, Prešern ali Preširen?

Uganka „Novicam“ in njih abecednemu otroku, gospodu — b —.

(Dalje in konec.)

Pero sem uže truden hotel položiti, kar ves plašen zapazim, da moj nenaveličljivi — b — zopet odpira svoja sničava usta. — Ali še nemaš dovolj? Povedi mi, kaj bi še rad, predragi — b —! — Resno mi odgovarja, kakor še nikdar poprej: bodi si; recimo, da je vse prav, kar si mi tako obširno razlagal; vendar te vprašam: ali vas nič vest ne peče, da s popravljenjo pisavo Preširnovga imena celó žalite nesmrtnega pesnika spomin ter z njim vred vse poštene rodovine, ki so do zdaj vedno pisale: Prešern? Odgovori, predrznik!

Dobro! Odgovor me niti o tem nič ne skrbi; samo da hočem red presukniti, in kakor uči stari prigovor, zadnja kóla naprej obrniti, — s kratka, o poslednjem izmeju obeh vprašanj hočem najprvo povedati, kaj mislim. Rodovine, ki so do zdaj vedno pisale: Prešern, res mene zeló malo

pekó, moj žalostni — b —! Naj tudi po sedaj pišó, kakor hoté, če nehté prav pisati, ker zaradi tega ostanejo še tako poštene, kakor so bile do zdaj, ter pokažejo samo to, da ne vedó, kako je po slovenski pravilno, in jaz tvoje zahtevanje, moj nepremišljeni — b —! imenujem, če malo rečem, vendar nekoliko predrzno, da ti može, ki so se slovenščine s trudom in drugod učili, gospodovalno siliš, naj se obračajo po tistih, ki sami ne kažejo, da kaj znajo. Veš, mene bi tudi to ubogo malo grizlo, ako bi hotel náme kak človek, kateri sam svoj priimek podpisuje: Vovk, Mlinšek, Dušák, Dóvžan ali celó: Dólšajn, Jelóčnik, samo zato jezo držati, ker bi mu jaz njegovo ime popravil po starem poštenju, namreč: Volk, Mlinščák, Dolščák, Dolžán, Jelóvčnik. Kar je prav, to je prav; kar je krivo, to je krivo! Nikdo naj ne misli, da ga doleti kaj česti in slave zato, če svoje domače, vsacemu razumno ime radovoljno pokvari, da potlej nikdo ne vé, kaj znači, kakor so se na pr. vsi naši Dejaki prekrstili iz: Divjákov. Dokler se ne prenaredi vse to na pravo lice, kakor je prej bilo, dotle bode veljal tudi o nas izrek Napoleona I.:

Slovenca malo opraskaj in mahoma se ti za mrtvim lubom pokaže stari ponemčenec.

Predno sem se z odgovorom povrniti mogel v prvi del abecedarčkovega vprašanja, srdito zraščajo „Novice“, ki so poprej vedno molčé in s čemernim obrazom v kotu sede, ter v mé zakričé, kakor je njih znani običaj. Kdo jim tega ne bi oprostil? Saj vemo, da je to njih stara svobóščina. S hripavim glasom, náme zabobné: „če je tudi vse od kraja do konca res, ti nesramnež! kar si do zdaj name „čvekal“, tega vendar, če se na glavo postaviš, ne moreš dokazati, da je Prešern z ónega sveta gosp. Jurčiču in gospodu Stritarju poslal pooblastnico, njegovo ime predrugačati, kakor se njima zdi. Hic Rhodus, hic salta! Hentaj te!“ — „Novice“ še niso bile dobro dovršile svoje gromonosne rekočnosti, in uže mi razkačen v glavo zažene svojo abecedno knjižico tudi moj prijateljček — b —, ki sem siromak za trdno mislil, da je ves uničen, a noviško junastvo ga je zopet na noge postavilo, in zmagovito je zavpil: „o tem se vendar še niji opravičil, ti grdoglednik! da s to proketo popravo žalite nesmrtnega pesnika spomin. Jaz mislim, da je



verjamemo, da bi se zdaj kaj takega v zvezi s Prusijo in Italijo dalo doseči, toda če bi ta zveza zares bila, bi nam odstop desnega brega Nemena z Memeljem vsakako koristnejši bil, nego Poznanska . . . . Če pa tako ne more biti, pa nič. Rusija dandanes nikogar ne potrebuje, Rusije pa vsi potrebujejo“.

## Dopisi.

**Iz Ljubljane, 7. aprila.** [Izv. dop.] (Zbor političnega društva „Slovenije“.) Pri zboru društva Slovenije se je zbralo okolo 70 udov. Na dnevnem redu je bilo obravnavanje, ali se narodna stranka udeleži ljubljanskih mestnih volitev ali ne. Prvosednik trgovinske zbornice V. C. Supan stavi nasvet: naj se narodna stranka udeleži volitev, ker je to občna želja po deželi.

Knjigovez Mihelač podpira ta nasvet, ravno tako mestnjani Regali, ki pravi, da Ljubljana je srce „Slovenije“, in ako srce boleha s tem, da ima narodu slovenskemu sovražni zastop, je to slabo tudi za celo drugo telo, da teče po njegovih žilah slaba kri. On, govornik, je bil zdaj zmirom nasprotnik tega, da bi se udeleževalo volitev, in slednjič izreka, ka tisti, ki zdaj še proti udeleževanju govori ni patrijot.

Dr. Costa poprime potem besedo in izrazi da je on proti udeležitvi narodne stranke pri mestnih volitvah. Potem prebere dr. Costa uvodni članek „Slovenskega Naroda“ o tej zadevi, in pravi, da ta list ni „konsekventen“, ker zdaj nasvetuje volitev, prej pa je zmirom zagovarjal politiko Čehov, ktera je pasivna. Dr. Costa potem izkuša ometati stavek za stavkom članek „Sl. Naroda“ in na koncu nasvetuje naj zbor sklene neudeležitev narodne stranke pri mestnih volitvah.

Proti njemu govori dr. Vošnjak, ki pravi, da enkrat bi bil čas vendar tudi pri mestnih volitvah začeti. Ako se Čehi v posnemanje stavijo, in se priporoča mestne volitve se udeležiti, to ni inkonsekventno, kajti Čehi zmirom volijo; da v zastopstva ne gredo, to je drugo. Govornik gorko priporoča udeležitev pri mestnih volitvah.

V istem smislu govori tudi gospod Horak.

Proti udeležitvi se potem še izreče dr. Poluklar in zadnjič še dr. Costa. Zbor potem sklene s 50 proti 20 glasovom neudeležitev narodne stranke pri mestnih volitvah.

O raznih dogodjajih pri tem zboru, ki so bili vsi kakor parlamentarni, izpregovorimo še, ravno tako kakor o društvu Slovenije, drugipot kake besede.

**Iz Ljubljane, 5. aprila.** [Izv. dop.\*]. (Mestne volitve in dr. Costa.) Gotovo vam bode drug poročevalec referiral o shodu „Slovenije“. Zato jaz samo kratko nekatere črte omenjam.

\*) Od drugega dopisnika. Uredn.

Prešernova slava tolika, da ga z imenom „Preširen“ ne moremo više slaviti. Pasja vera!“

Ves oplašen pobegnem v sobi za stole, katerih sem v naglici pred-se nametal, kolikor sem največ mogel, ter se počasi zopet malo oddahnem. Ko smo vsi trije molčali, moja nasprotnika zasopljena od jeze, a jaz od same bojazni, pričem strahoma in pohlevno odgovarjati: slavne „Novice“, krmilo slovenskega naroda! ponižno prosim besede. — Naš raz-monitêr se nâme osorno obregne: ti ne dobodeš besede, ako ne misliš tako govoriti, kakor je naša volja! — Meni se kri v žilah razgreje, in brezozirno rečem: dobro! Če mi besede ne dajate, jemljem si jo sam, in govoriti mislim, kakor je moja volja, a ne, kakor je vaša. Jaz namreč menim, odkrito bodi povedano, da imata g. Stritar in g. Jurčič baš od Preširna samega pooblastnico, katera je njiju ohrabrila, da sta pravopisno osnažila njegov priimek, Premislite, čestita gospa! da je Preširen sam izboljšaval svojega imena pisavo, kakor sem vam uže poprej pripovedoval. Kaj nam je s tem pokazal? Če se ne motim, pokazal je to, da bi sam sebe rad bil pravilno pisal, samo da je znal, ter edino zate-

Zdi se mi važno, da je v Ljubljani enkrat led predrt, da se je enkrat, če prav še ne z vspehom začelo vsaj samostojno mnenje glasiti. Debata je trajala cele dve uri. Dr. Costa je svojo jezico nad „Slov. Narodom“ hladil. Krčevito je držal vaš list ves čas v roki in ves svoj dovtip in vso sofistiko zbiral, da bi „Slovenski Narod“ osmešil. (Mož, ki se je že polnoleten pred ne prav davnim časom v Gradci iz Slovencev še noree delal, ki je še ne pred davnim časom s Humboldtovo kravato po Ljubljani šetaje se kot veliko-German „interessanten“ bil, itd. itd. — naj smeši sam sebe ne „Sl. N.“ Uredn.) Trgal je iz vašega članka posamezne stavke in zavijaje jih po svoje iz vseh štirih vetrov dokazov in eksempljev iskal, da bi ovrget „Narodov“ nasvet, da se enkrat pusti ležanje na leni postelji in začne delati. Videlo se mu je pa, kako mu je stvar težavna, in kako čuti, da je on sam kriv, da smo izgubili narodno večino v mestu. Dozdaj smo to iz politike zamolčevali, zdaj pa na vsa usta povemo. Predgovornikom niti odgovarjal ni, temuč največ samo „Sl. N.“

Predsednik se je tudi „oblastno“ obnašal. Na predlog nekega mestnjana, naj se glede važnosti te točke še en zbor „Slovenije“ skliče, odgovoril je flegmatično „nij časa“, in predloga niti ne na glasovanje dal. To se ve, kratko se neprijetnost odpravi, in delati, agitirati, to je neprijetno nekterim krogom. Oni sami odločevati hočejo, vse drugo naj posluša, naj bo tiho.

Jutri bode zaradi tega debata v katoliškem društvu. Se ve da bodo tudi tam najbrž sklenili lenobo in puščenje vsega terena nemškutarjem.

Naj volilci vendar svojo stvar sami v roko vzemo! Slovenstvo in Costa — to ste dve čisto samostalni reči.

**Iz Gorice, 5. marca.** [Izv. dop.] Včeraj sem Vam poslal jezikoslovno kolobocijo Črnetovega pisma na slovenske volilce kateri so mu nezaupnico poslali. (Glej zadnjo štev. „Sl. Nar.“ Uredn.) Denes naj pridam še nekatere stvari, ktere sem kasneje izvedel. Razdraženje med slovenskimi Kraševci je tako veliko, da bode shod 14. dan t. m. „u ravno taisti sobi, u katiri se je nezaupnica kovala“ — jako buren, ako sploh do tega shoda pride. Kajti nekteri previdnejši prijatelji Črnetu kar odsvetujejo pokazati se med volilci. Vendar dobro bi bilo, da bi med nje prišel, bode vsaj slišal, da se naši Slovenci ne dajo za nos voditi in ne preplahitati; bode vsaj slišal, da en naroden poslanec ni gospodar nad narodom in nad narodovimi željami, temuč da je samo njegov glas, torej se more poslanec po narodu, ne narod po poslancu ravnati.

Černe nema na Goriškem nobenega prijatelja več razen nekterih osamljenih vladnih glav, ktere bi na prste lahko seštel. Med te spada c. kr.

Winkler, mož, kteri se je nekda goriškim Slovincem prikupil zaradi svojega slovenskega uradovanja, ki pa zdaj tudi ruje po Tominu za nemško vlado Auerspergovu in za na-zid-pritiskalce Slovanov.

Časopis za lokalno goriške zadeve goriških Slovencev, dobro uredovana in energičnoslovenska „Soča“ dobiva od dne do dne več trdnih tal med goriškim slovenstvom. Že zdaj ima več ko dvakrat toliko podpornikov, nego jih je kedaj imela uradna Marušič-Winkler-Črnetova „Domovina“ žalostnega spomina. Vse to so vesela znamenja, da bode premagala poštna vseslovenska stranka vse težave, ktere so jej od domačih sebičnežev in oportuncev, kakor tudi od javne krute sile italijanstva in germanstva, in da bodemo naposled enotno in odvažno delati mogli za narodov napredek in njegovo zedinjenje!

**Iz Zagreba 7 apr.** [Izvir. dop.] Kakor znano, zagnali so naši politični nasprotniki velik hrup, češ Hrvati nameravajo poslati Košutu deputacijo na poklanjanje. Ali se je to nameravalo ali ne, to ne spada sem. Faktum pa je, da ni nobeno poslanstvo šlo iz Zagreba v Turin. Pa postavimo, da je res šlo: Kdo je gospodar naših simpatij in naših antipatij? Kdo se drzne naša nagibanja ravnati? Vse to je subjektivno, in o subjektivnih čuvstvih ni nobenega censora, nobenega pozitivnega zakona. Vsakemu je prosto: čestiti ali zaničevati onega, do kterega ga notranji nagon za to nagiba. Košut, kot zastopnik ideje konfederacije podonavskih narodov, stoji zdaj našim nazorom o ustrojenji habsburške monarhije gotovo bliže, nego oni, ki so v habsburško monarhijo kij duvalizma zabili. Košut se pri nas, od listov hiperlojalnost hlinjajočih, zlasti zavoljo tega perhoreskuje, ker je leta 1849 v Debrečinu Habsburžane iz ogerskega kraljevega prestola pahniti dal! Ali ni mar to isto tudi Andraš storil, ali mar nista baš on in Deak bila njegova najvernejša pomagata? Andraš in Deak se smeta čestiti, Košut pa ne. Doslednost, kje si?

Vakanovič se je vrnil te dni nazaj iz Pešte, pa — ne vem ali je res ali ne, čuje se vsaj tako — da s praznim žepom. Magjaronski korteši delajo dolge in kisle obraze vsled tega. Lonyay je baje Vakanoviču rekel, da ni v stanji za korteševanje na Hrvatskem niti ene prebite turške pare dati, ker svota, s katero on v to ime razpolagati more, še za predstoječe volitve na Ogorskem so mu vendar bolj pri srcu nego volitve na Hrne bo zadostna, in volitve na Ogorskem vatskem. Predložil mu je, naj — če si upa — denar iz deželnih zakladov vzame. Ali se bode Vakanovič drznil to storiti, ne vemo. Gospodar deželnih zakladov je sabor, in ta gotovo ne bode nobenej vladi za take stroške indemnitetu podelil. Vakanovič bo gotovo dva in trikrat pred pretehtal

gadelj, ker znal nij, zategadelj je ostal mož v nepravilnosti, kar bi morebiti zdaj njega samega žalilo, ako bi še živel. A s tem, da je sam popravljal svojega imena pisavo, dal je, uže dokler je živel, a ne stóprv po svoji smrti, vsacemu slovniški izobraženemu človeku veljavno pooblastnico, da ga sme pravilno zapisati, kadar in kjer hoče, ter neovržno je s tem izrekel tudi svoje veselje, ako se dokončno izvrši ta poprava, do katere se on sam nikakor nij mogel dokopati; kajti nezmotnosti si nij svojil, kakor si jo v Ljubljani svojite. Ne pozabite, osáta gospa! v kacem času je on živel. Sami najbolje veste, koliko ste slovensčine znali v tistih letih, a koliko ter kako jo znate zdaj, to vemo tudi mi. V semenišče k Jaranu ste nosili celó vi, čestita moja! rokopise, da vam jih je popravljal, predno so se natisnili. In sam Preširen, kakor je njegov duh bil res velikansk, vendar se je v slovenščini čutil mož tako netrdnega, da je bil nesmrtno svoje poezije pred natiskom v pregled in popravo dal, ne vam, nego pokojnemu Olibanu, kateri, kar se tiče dušne zmožnosti, nij bil nikakor vreden, da bi njegovim črevljem jermenje odvezal. Pojdite v ljubljansko

muzejo, in tam najdete v njegovem hranjenem rokopisu obilo Olibanovih, svinčnikom narejenih poprav, katere so se potem vse natisnile. S tem je Preširen molčé pooblastil svoje prihodnjike celó v to, da smejo, ne samo v njegovem slavnem imenu, nego tudi v samih pesnih jezik in pisavo po slovniči popravljeni, kolikor namreč gránesa (vêrzi) ne branijo. Ne mislite, nezmotna žena! da se s takim popravljanjem dela morebiti kako zločinstvo! Ko je Miklošič sestavljal berila za gimnazijo, tudi on je trebil pisavo in jezik, ne samo Preširnu, saj še celó vašemu mojstru pevcev Koseskemu, ali, kakor je vam prijetneje slišati, Koseskitu. In kako o tem piše velikan jezikoslovne učenosti Jakob Grimm? V predgovoru nemškega slovarja na LV. strani uči: „kaj je do take (pravopisne in jezikove) poprave pisatelju, katerega prva skrb je, svoje misli z lahka ter nespotekljivo pripovedovati, in ki mu je sitno, če ustavlja čitatelje z okornostjo v obliki! Pisatelji so z večine tako pisali, kakor jih je navadila učilnica ali življenje, ter dajali so tiskovnim stavcem, da so pisavo popravljali, kakor so hoteli, rekše, da so jo presukávali po običaji, kateri je



in premislil, predno bo za korteševanje v žep deželnih zakladov posegel.

Kdaj bodo prav za prav volitve, to še ni ustanovljeno. Najbrž se čaka na izid volitev na Českem, ki bo brez dvojbe tudi na naše in na volitve na Ogerskem velik moraličen upliv imel. Tudi kandidate nasprotni stranki še niste postavile. Kar se je do sedaj glede tega slišalo, to so zgolj le kombinacije.

„Südslavka“ in „Obzor“ obžalujeta odhod slovenskega profesorja Stareta iz Požeške na novomestno gimnazijo, in sicer ne brez uzroka. Od kodi namestnika vzeti, ker ga ni nikjer, v pravem zmislu besede nikjer! Pomanjkanje učiteljskih sil na naših srednjih učiliščih začelo se je zlasti od onda čutiti, ko so se slovenski pri nas nameščeni učitelji začeli spet nazaj v Slovenijo preseljevati. Temu preseljevanju so pa samo naše burne, nestalne in skor neprenosljive politične homatiije krive.

Pravil za naše vseučilišče ogerska vlada ni potrdila, in sicer — čujte! — zato ne, ker je med učnimi predmeti tudi slovansko pravo uvrščeno.

„Obzor“ malo kateri dan izide, da ne bi imel praznih predelov pomenjajočih prostor zaplenjenih sestavkov. Ti prazni predeli so postali naj boljja reklama za narodno stranko. Če se bo enkrat celi list zaplenil, izdala se bo „carta bianca“ zadržavajoča samo naslov lista in ime odgovornega urednika, vmes pa k rečem naslovi zaplenjenih sestavkov in ločilna znamenja. Če ima vlada svojo oblast, ima opozicija bogme, tudi svojo moč.

## Politični razgled.

„Veter se spreminja“ piše „Wanderer“ in poroča, da se je politično mišljenje v merodajnih krogih predrugačilo, kar kaže tudi to, da bode po „Pokroku“ česko kraljestvo vendar kot celota na svetovni razstavi zastopano. Znano je, da je praška patriotsko-ekonomična družba zato razpuščena bila, ker je terjala samostojen celoten zastop Česke na razstavi in ako bode Česka vendar kot celota zastopana, pomeni to, da je Koller ob milost prišel. Tudi so na cesarskem dvoru v Budi nezadovoljni z grdivno pisavo oficijoznih cislajtanskih časopisov. Ob enem se poroča, da bode nadvojvoda Albrecht, znan kot nasprotnik dualizma, šel te dni v Prago, da bode cesarju zanesljiva poročila o položaji na Českem podaval.

„Klerikalni“ dunajski „Volksfreund“, organ škofa Ravšerja, v zadnjih člankih zopet ropoče proti Slovanom, narodnjakom in federalistom, in sicer s „katoliškega“ stališča. — To se

ve da ima vladna „N. fr. Pr.“ veliko veselje nad tem zaveznikom, če je prav „ultramontansk“.

Pod naslovom, „ne udajmo se!“ prinaša česka „Politik“ članek v katerem razvija, da zdani boj na Českem pomenja začetek boja med germanstvom in Slovanstvom, in za bodočnost države. Ako zmaga česki narod, izogniti se bode mogoče onega končnega boja, ako zmagajo zdaj nasprotniki, bode Česka za Slovanstvo to, kar je bil Šlezvik-Holstein za Nemce, t. j. goreča vžigalnica poleg smodniškega soda plemenske borbe. Vsakako pa bode česki narod obdržal končno zmago.

Ustavoverni časopisi, kateri so dozdej javkali nad agitacijo na Českem, dobili so menda ukaz, v poslednjih dnevih pripovedovati, da njih stranka gotovo zmaga v velikem posestvu na Českem. S tem hočejo samo kakega nedoločnega volilea v svoj tabor zvabiti. — Česki listi govore z velikim zaupanjem o izidu volitve.

Pruske novine naše ustavoverce pridno podpirajo, kakor je to glede pruskega namena ustavoverne politike, povse razumljivo. „Spencer'sche Ztg.“ prinaša te dni članek, ki zagovarja toplo gospodorjenje (hegemonijo) Nemcev in Magjarov nad Slovani.

Celi izid volitev na Španjskem ni še znan. Po dozdanjih poročilih soditi je zmagala kraljeva stranka, ker je vlada rabila ravno tako okrutna sredstva v volilni agitaciji kakor naša zdaj na Českem.

## Razne stvari.

\* (Iz Ljubljane) nemškutarsko mestno zastopstvo, katero se je bilo izreklo proti slovenščini v šoli, zdaj telegrafira po vsem svetu, da je minister za uk njegovega mnjenja, da namreč imajo starši določevati o učenem jeziku in da se sme učenja slovenščine oprostiti kdor se hoče. — Tudi dalje bode to zastopstvo nemoteno in enoglasno take reči poročati moglo. Dr. Costa tako hoče.

\* („Novice“) pišejo v zadnjem listu, da se je v časnikih bralo, da „misli ministerstvo Auerspergovo (!) posaditi na mesto Aleksandra Auersperga (!) dr. Razlaga za deželnega glavarja, zdaj pa da misli Dežmana“ itd. Kje se je to bralo? Nikjer. Temuč, hotele so „Novice“ iz hudobije vzporediti pošteno ime dr. Razlaga — k imenom enega Dežmana in Auersperga!! — Domislimo se, da naš narod pripoveduje o škorpionu, da ga taka jeza lomi, da se sam v rep ugrizne in samemu sebi kri izpije predno ga je konec. —

\* (Iz Maribora) je poslal nek slovenski dopisnik v sicer vse skozi pošteno goriško „Sočo“ dopis, ki smo ga z velikim začudenjem brali. Kar

se tu brez premislika govori o nekem poslancu, to je tako, da se pozna osebna mrzost dopisnika. Mi smo poslednji, kateri bi ugovarjali temu, da se včas izpodbodejo vsi naši krogi, da se tudi pogrājajo vsi, kateri so menj marljivi kakor je treba. Ali brez uzroka tako govoriti — to ni prav, in nam neizmerno škodovati more.

\* (Prazne službe.) Pri okrajni sodaiji v Kamniku služba adjunkta (900 ali 800 gl.); prošnje z dokazom znanja slovenskega jezika do 20. t. m. predsedništvu deželne sodnije v Ljubljani. — V Nj. Vel. vojnem brodogji služba inženirja 3. reda (X. dietni razred, 1000 gl. in stanovnina); prošnje do 30. t. m. vojnemu ministerstvu (odsek za brodogje).

\* (Jezikoslovna.) Listkar „Soče“ ve za učenega slovenskega filologa, ki izvaja besedo „zajtrkovati“ iz „zajtel trkati.“ — Mož „frustkuje“ klobaso z vinom namestu babje kave, kar dela rešpekt pred njegovim učenjaštvom.

\* (Iz Dunaja) se „Soči“ piše, da je vlada potrdila pravila „Slovenije“, društva na Dunaji bivajočih mladih Slovencev. Že tri leta obstoječemu, a sedaj novoprerojenemu društvu želimo tudi mi močij in dober vspeh.

\* (Za stradajoče Kranjce) imamo nabranih še okolo 300 gld. Ker nam je v zadnjem času došlo več darov z izrečno željo, da jih neposredno potrebnim razdelimo, in ker od več strani čujemo, da birokracija ne ustreza potrebam pri razdeljevanji, ne bomo tega denarja več izročevali dež. odboru, kateri jih daje vladi, ampak pozivamo č. gg. župane in duhovnike in druge zanesljive redoljube v takih krajih, kjer je velika sila, da se s potrebnimi izkazi oglašijo pri nas. Proti občinski in farno uradnemu potrjilu smo že izročili občini Orehovski 40 gld. To se ve, da bodedmo javno račun položili.

## Za stradajoče slovenske brate na Kranjskem

je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo:

|                                         |          |
|-----------------------------------------|----------|
| Prenesek iz št. 38 „Slov. Nar.“         | gld. kr. |
| Po g. Francu Blažu iz Reke smo sprejeli | 650 94   |
| 24 gld., darovali so:                   |          |
| Gosp. G. Blaž, trgovec                  | 5 —      |
| „ G. Devet, posestnik                   | 5 —      |
| „ A. Mazek, gimn. profesor              | 2 —      |
| „ Ivan Župan, gimn. prof.               | 2 —      |
| „ V. Plemelj, kr. uprav.                | 2 —      |
| „ V. Matešič, posestnik                 | 2 —      |
| „ J. Pečnak, kavarar                    | 1 —      |
| „ Franc Blaž, trgovec                   | 5 —      |

Skupaj . 674 94

Administracija „Sl. Naroda“.

Listnica uredništva. G. J. Gr. z na V. — Do denes še ni nikdo prevzel dotičnega delovanja; denes je še le čas za ponudbe obtekel. — Več gg. dopisnikom: Dopisi, katere denes nismo mogli uvrstiti pridejo prihodnjič.

baš v tistem času vladal. Niti Goetheja nij poklo, če so poznejši natiskinje govih del posamezne stvari drugače pisali, na pr. v prvem natisku njegovega „Fausta“ z 1790. leta čitamo: Juristerey, gescheidter, bey, a v mlajših izdajah je: Juristerei, gescheiter, bei poleg seyn (biti). Sam Goethe je pisal: ahndungsvoll, a njegovi izdavatelji so mu popravili: ahnungs-voll. — Kar se je torej moglo Goetheju zgoditi, menim, da se sme tudi našemu Preširnu, in to brez kake razžaljivosti. Vse starejše pisatelje vseh jezikov in vseh narodov poznejši izdavatelji popravljajo, in to po vsej pravici; kajti glavna stvar je duh, a ne pismena (čarke) ali slovniške oblike. Če odprete Luthra, kakor je sam pisal, najdete v njem: „denn das Fewr ist angangen durch meinen Zorn; sehet aber zu, dass dise ewre Freiheit nicht gerathe zu einem Anstoss der Schwachen; darumb wir Gott umb Hülfe bitten itd.“ Vse denašnje izdave njegovih del pišó, kakor se po nemški zdaj piše in govori. Tudi same vaše knjige o konjskih boleznih, o žena! ako bi jih res kdaj čast zadela, da bi se pozneje spet ponatiskavale, ne bi na svetlo prišle v teh oblikah,

kakoršne so od vaše roke. Celó iz „pratike“ izgine sneg in rokavica, toča in glavnik. O, „Novice!“ „Novice!“ srebrno je govorjenje a zlat je molk.

Zdaj hočem tudi tebi, abecedni hlapček —b—! odgovoriti zadnje besede. Umeješ li uže, da se Preširen s tem ne žali, ako njegovo ime pravilno pišemo? A da bi tega največjega slovenskega pesnika hoteli više slaviti z imenom Preširen namesto Prešern, to je moglo samo tvojim možjanom na um priti. Poslušaj, kaj o pisavi ljudskih priimkov govori velik mož nemške krvi, čegar besedo sem ti uže poprej povedati obetal. Imenovani mož je zopet Jakob Grimm. Na LXI. strani omenjenega slovanskega predgovora piše: „mej nami (Nemci) nij gnjusnejše stvari nego je pisanje svojiskih imen, o katerih svet misli, da nemajo nobenega pravila, ter da v njih vlada edina stara navada. Po pameti je Lessing pravilno pisal ime slavnega starinoslovca namreč: Winkelmann\*), kateri, ako bi zdaj živel, brez dvombe sam ne bi drugače delal; a ob svojem času se je držal splošne pokvarjene navade. Vsaj

\*) Sam sebe je ta mož podpisoval: Winkelmann.

slavna imena, katera so tolikokrat na jeziku, naj bi imela pravico, da bi se smela odtresti prahú pravopisnih zmot!“ — Vidiš li zdaj, bistroumni —b—! da je treba kaj znati, predno se govori? Kaže, da ti si tiste vere, kakoršne je toliko Slovencev, ki v popravi svojega domačega lepega imena pač zakoračijo s prvim korakom, a z drugim jih je uže strah, na pr. iz: Suppana, Suppanza, Suppantsehitscha še naredé: Zupan, Zupane, Zupančič; a da bi si čisto povrnili staro pošteno lice: Župan, Župane, Župančič, to se jim uže predrzno zdi, če tudi nij predrzno, nego je samo pametno. A sicer mene to vrlo malo grize, če ti ostaneš misleč, kakor si do zdaj mislil; niti bi me preveč ne žalostilo, ako bi te videl, kar se tiče slovenskih priimkov, tako smešno vestnega, kakor je bil na Gorenjskem tisti uradnik, ki je vprašal kmeta: kako vam je priimek? A kmet je rekel: Govóf. Uradnik: Torej ste pri nas napak zapisani, kajti vaše ime čitam povsod: Golób. Kmet: I saj je prav; Govóf, Govóf! Uradnik: Ali ne slišite, da nij Govóf, nego povsod Golób! Kmet: prav Govóf sem, prav Govóf! Uradnik resno vzame pero in junaški izbriše Golóba ter v njega mesto zapiše: Govóf. — Pojdi, in stori tudi ti tako!



\* ) Na stotine ozdravljenih.

Dobi se v Mariboru v Bankalarjevi lekarni, pri g. A. W. Konigu, lek. Marija pomočnica, pri g. F. Kolletnigu in v Tauchmann-ovi bukvarnici; v Celju pri Crisperju in v Baumbachovi lekarni; v nemškem Landsbergu pri A. L. Müllerju, lekarju; v Gleichenbergu pri F. pl. Feldbachu, lek.; v Konjicah pri C. Fischerju, lek.; Lebnitz, lek. vdove Kretzj; Ljutomeru lek. F. Pessiak; Murek lek. L. pl. Steinberg; v Ptaju lek. E. Reithammer; Radgoni lek. F. Schulz in J. Weitzinger; v Brežah J. Schniderschitsch; Rogatec lek. Krisper; Kislivodi v lekarni; Stainz V. Timonšek, lek.; Sl. Bistrici J. Dienes, lek.; Slov. Gradcu J. Kaligarič; Podčetrtek Vasulik lek. Vараždinu A. Halter, lekarnici. Deperis lek. v Ipavi. (8—2)